

Шановні водії!

У цьому інформаційному матеріалі ми розповімо про основні правила дорожнього руху для велосипедистів, водіїв мінімопедів і користувачів легкого персонального транспорту, а також про основні технічні вимоги до транспортного засобу й вимоги безпеки, дамо поради для безпечного руху.

Якщо ви їдете на велосипеді, мінімопеді або легкому персональному транспорті, ви є водієм і повинні виконувати правила дорожнього руху, бути уважним щодо пішоходів, інших велосипедистів і водіїв легкого персонального транспорту. Як водій, ви не можете ставити під загрозу здоров'я інших учасників дорожнього руху або завдавати їм шкоди.

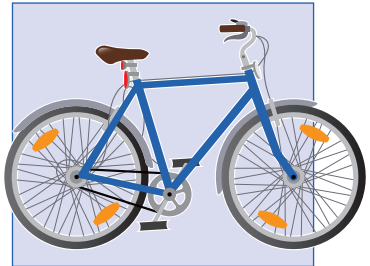
Безпечної поїздки!

Поняття

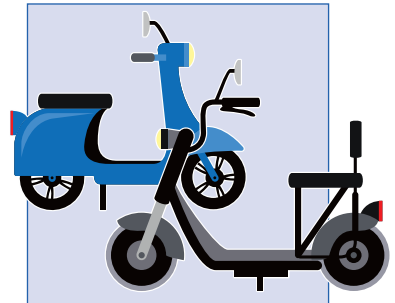
Велосипед — це транспортний засіб не менше ніж із двома колесами, що урухомлюється м'язовою силою їздця, який натискає ногами на педалі або ручні важелі-кривошипи. Велосипед може мати електричний мотор потужністю до 0,25 кВт, вихідна потужність якого зменшується в разі збільшення швидкості й живлення якого вимикається, якщо велосипедист припиняє крутити педалі або до того, як швидкість досягне 25 км/год.

Велосипедом не є:

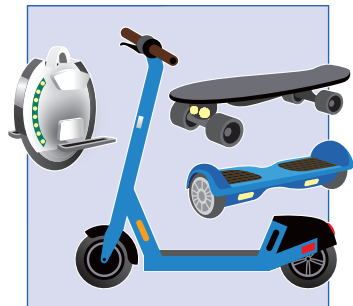
- ✓ біговел чи механічний самокат, оскільки це допоміжні пристрої для пішохода;
- ✓ інвалідний візок (зокрема, електричний), призначений для людей з обмеженими можливостями за здоров'ям.

Мінімопед — це транспортний засіб не менше ніж із двома колесами, найбільшою корисною потужністю двигуна внутрішнього згоряння або максимальною номінальною потужністю електродвигуна не більше 1 кВт і конструктивною швидкістю не більше 25 км/год. **Мінімопед** — це транспортний засіб категорії L, який має відповідати технічним вимогам виробника.

Легкий персональний транспорт — це засіб, що рухається завдяки електричному двигуну, не має сидіння та призначений для перевезення тільки однієї людини. Потужність легкого персонального транспорту (за винятком гіроскутера) становить 1 кВт, а заводська швидкість не перевищує 25 км/год. Легким персональним транспортом є, наприклад, електричний самокат, моноколесо, електричний скейтборд і гіроскутер.

	 Велосипед	 Мінімопед	 Легкий персональний транспорт
Потужність	Для електричного мотора — не більше 0,25 кВт	До 1 кВт	До 1 кВт (за винятком гіроскутера)
Максимальна заводська швидкість	Для електричного мотора — не більше 25 км/год	До 25 км/год	До 25 км/год
Носити велосипедний шолом	Обов'язково для водіїв віком до 16 років	Обов'язково для водіїв віком до 16 років	Обов'язково для водіїв віком до 16 років
Обов'язкове захисне спорядження	<ul style="list-style-type: none"> ♦ справне гальмо й сигнальний дзвінок ♦ білий світловідбивач спереду й червоний позаду ♦ жовті або білі відбивачі (катафоти) по обидва боки хоча б одного колеса ♦ в темну пору доби і в умовах недостатньої видимості: білий ліхтар спереду й червоний позаду 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ справне гальмо й сигнальний дзвінок ♦ білий відбивач спереду червоний — позаду ♦ жовті або білі відбивачі (катафоти) по обидва боки хоча б одного колеса ♦ в темну пору доби або в умовах недостатньої видимості: білий ліхтар спереду й червоний позаду 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ справне гальмо або система, що дає змогу загальмувати ♦ у гіроскутера — пристрій, що перешкоджає самовільному руху ♦ сигнальний дзвінок, за винятком легкого персонального транспорту без керма ♦ спереду — білий, позаду — червоний, із боків — жовтий, червоний чи білий відбивачі або ліхтарі, за винятком легкого персонального транспорту без керма; ♦ у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості: білий ліхтар спереду й червоний позаду
Вік водія	Залежить від місця пересування*	Водій віком щонайменше 14–15 років за наявності права на керування велосипедом	Залежить від місця пересування*

* Додаткова інформація: «Вікові обмеження на керування велосипедом, мінімопедом або легким персональним транспортом».

Захисне спорядження

Як водій велосипеда, мінімопеда або легкого персонального транспорту, ви є малозахищеним учасником дорожнього руху, тому маєте зберігати особливу уважність під час руху. Оскільки безпека починається з нас самих, ви можете зробити дуже багато.

Вибирайте одяг, який відрізняється за кольором від середовища, у якому ви рухаєтеся.

Носіння шолома для водія велосипеда, мінімопеда або легкого персонального транспорту віком до 16 років обов'язкове. Дитина має бути в шоломі, навіть якщо їде у велосипедному кріслі, на сидінні або в причепі. Шолом допомагає уникнути травм голови під час падіння в будь-якому віці.

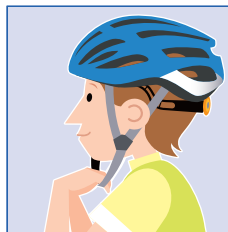
Коли купуєте шолом, зверніть увагу на таке:

- ✓ Шолом повинен відповідати вимогам якості й мати маркування **CE EN 1078**.
- ✓ Шолом має бути відповідного розміру, зручним, із можливістю регулювання.
- ✓ Під шолом краще надягати тонку спортивну шапку чи шарф, а не зимову шапку чи кепку.

- ✓ Шолом — це ваше персональне захисне спорядження, яке треба березти від пошкоджень і прямого сонячного світла. Зберігайте шолом у кімнаті або в затінку.
- ✓ Ремінь шолома не має бути перекрученим, бо це перешкоджає регулюванню та зручному носінню.
- ✓ Під час надягання шолома й регулюванні ременів користуйтеся правилом 2V1 (див. зображення).
- ✓ На шоломі не має бути видимих пошкоджень (тріщин, ум'ятин), які зменшують його ефективність у разі падіння. Рекомендований строк експлуатації шолома залежно від частоти використання становить 5 років.
- ✓ Щодо уживаних шоломів, то на них не має потрібної інформації про те, як їх доглядав попередній водій (мікротріщини, строк експлуатації понад 5 років, температура зберігання).

Правильне носіння шолома за правилом 2V1

Надягніть шолом, не насуваючи його занадто далеко на потилицю, лоб або вбік.

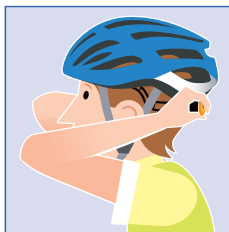

Стежте, щоб шолом захищав ваш лоб — треба, щоб між краєм шолома та бровами поміщалося до двох пальців (але не більше двох).

Насамкінець відрегулюйте розмір шолома. Шолом може трохи рухатися. Якщо затягнути його занадто сильно, може розболітися голова, особливо в спеку.

Ремінь шолома мають утворювати літеру V. Для цього посуňte застібку під вуха і затягніть ремені навколо них.

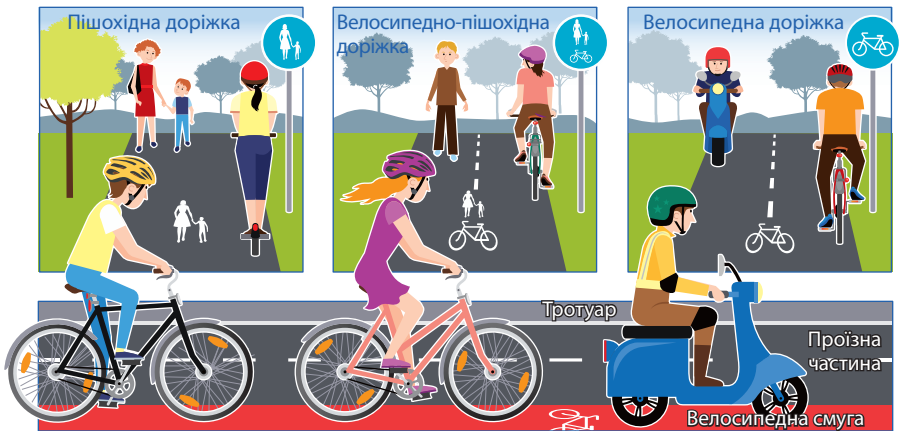
Відрегулюйте довжину ременів так, щоб між підборіддям і застібнутим ременем поміщалося не більше одного пальця.

Рух дорогою

Для пересування на велосипеді, легкому персональному транспорті чи мінімопеді є окремі доріжки або ділянки дороги.

							
	Тротуар	Пішохідна доріжка	Велосипедно-пішохідна доріжка	Велосипедна доріжка	Велосипедна смуга	Праве узбіччя дороги	Житлова зона
Велосипед							
Мінімопед							
Легкий персональний транспорт							

Їдучи групою, слідуйте одне за одним.

- Рух на велосипеді тротуаром або пішохідною доріжкою (див. винятки на стор. 7–8) дозволено за відсутності велосипедної смуги, велосипедної доріжки чи велосипедно-пішохідної доріжки або в разі, якщо рух проїзною частиною дуже ускладнено через стан дороги (ожеледця, ями) чи дорожні умови (щільний рух).
- На легкому персональному транспорті можна рухатися проїзною частиною, лише якщо немає тротуару, пішохідної, велосипедної або велосипедно-пішохідної доріжки чи велосипедної смуги. На проїз-

ній частині треба триматися ближче до правого узбіччя, не відволікатись і дотримуватися правил дорожнього руху.

Поради щодо вибору безпечного маршруту:

- ✓ перед початком руху продумайте маршрут;
- ✓ заплануйте достатньо часу, адже найкоротший шлях не завжди найбезпечніший;
- ✓ вибирайте доріжки зі спокійнішим рухом, відокремлені від доріг для механічних транспортних засобів;
- ✓ з'ясуйте, чи можна безпечно запаркувати транспортний засіб у пункті призначення.

Вікові обмеження на керування велосипедом, мінімопедом чи легким персональним транспортом

Вік водія велосипеда або легкого персонального транспорту	Рух у житловій зоні, тротуаром, пішохідною, велосипедно-пішохідною та велосипедною доріжками.	Самостійний рух проїзною частиною або велосипедною смугою
Дитина до 8 років	ДОЗВОЛЕНО Під наглядом дорослого.	ЗАБОРОНЕНО Заборонено навіть із дорослим.
Водій без прав на керування велосипедом, віком 8–9 років	ДОЗВОЛЕНО Під наглядом дорослого.	ЗАБОРОНЕНО Дозволено, лише якщо поруч дорослий
Водій, який має права на керування велосипедом, віком 10–15 років	ДОЗВОЛЕНО (див. винятки)	ДОЗВОЛЕНО , без обмежень
Водій без прав на керування велосипедом, віком 10–15 років	ДОЗВОЛЕНО (див. винятки) Під наглядом дорослого.	ЗАБОРОНЕНО Дозволено, лише якщо поруч дорослий
Вік — не молодше 16 років	ДОЗВОЛЕНО зазвичай, крім тротуару й пішохідної доріжки.	ДОЗВОЛЕНО , без обмежень.

ВИНЯТКИ: тротуаром і пішохідною доріжкою можуть пересуватися:

- ✓ велосипедисти віком до 13 років із двома супровідниками-велосипедистами;
- ✓ велосипедисти з обмеженими можливостями за здоров'ям;
- ✓ велосипедисти, які перевозять маленьку дитину в призначеному для цього кріслі або причепі;
- ✓ поліціант, помічник поліціанта або працівник швидкої допомоги, який виконує робочі обов'язки на велосипеді або мінімопеді.

Вік водія мінімопеда*	Їзда велосипедною або велосипедно-пішохідною доріжкою**	Самостійний рух проїзною частиною або велосипедною смугою
Водій без прав на керування велосипедом, віком 14–15 років	ДОЗВОЛЕНО	ДОЗВОЛЕНО
Вік — не молодше 16 років	ДОЗВОЛЕНО	ДОЗВОЛЕНО

* Мінімопедом може керувати 14-річний водій, який має право керувати велосипедом.

** Виняток: водій з обмеженими можливостями за здоров'ям може їздити на мінімопеді і тротуаром, і пішохідною доріжкою.

Додаткова інформація: глава 7 Закону про дорожній рух «Велосипедист, водій легкого персонального транспорту і мінімопеда».

Поради батькам щодо руху проїзною частиною з дитиною віком до 8 років без права керування велосипедом

- ✓ Перед виїздом на проїзну частину переконайтеся, що дитина може крутити педалі та зберігати рівновагу так, щоб це не забирало всю її увагу.
- ✓ Виберіть дорогу з малою інтенсивністю руху.
- ✓ Перед початком руху домовтеся про маршрут і правила безпеки.
- ✓ Якщо ви з дитиною їдете удвох, то рухайтесь за нею. Так ви зможете спрямовувати дитину та стежити за її рухом.
- ✓ Навчіть дитину завжди зменшувати швидкість поблизу пішоходів, на ділянках дороги з обмеженою видимістю та на перехрестях.
- ✓ Перш ніж перетинати проїзну частину, переконайтеся, що це безпечно; якщо можливо, перетинайте її пішки.

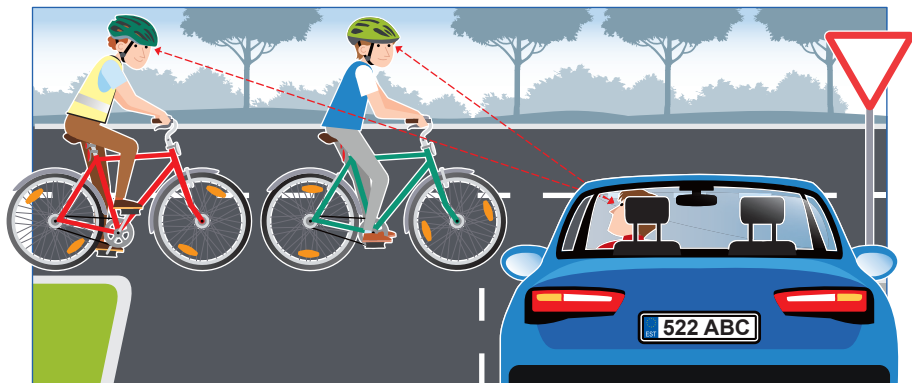

- ✓ Коли їдете, пам'ятайте про правила дорожнього руху для велосипедистів: рухайтесь біля правого узбіччя, показуйте сигнали повороту, вибирайте правильну швидкість, зважайте на інших учасників руху, звертайте увагу на знаки дорожнього руху й дотримуйтеся їхніх указівок тощо.

Ознайомтеся із сайтом «Я пересуваюся безпечно» і віртуальними турами, які там є.

Рух проїзною частиною

Перебуваючи на проїзній частині, ви повинні дотримуватися вказівок знаків дорожнього руху та світлофорів і повідомляти інших учасників руху про свої наміри. Рухаючись групами, їдьте одне за одним.

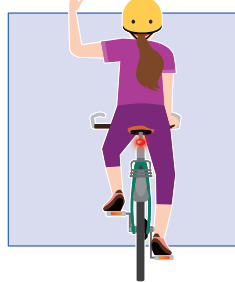
На перехресті дайте дорогу водіям, які рухаються головною дорогою. Якщо ви самі рухаєтесь головною дорогою, переконайтеся, що водії на другорядній дорозі побачили вас і пропускають.

Сигнали водія

Як водій, ви повинні сповіщати інших водіїв про свої наміри на початку руху чи маневру або в разі зупинення. Заздалегідь повідомляйте про свої наміри перед маневром за допомогою сигналів повороту.

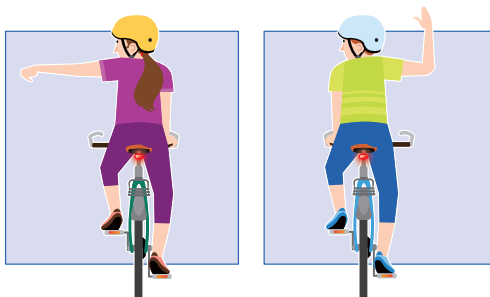
Сигнал повороту праворуч можна показати у два способи:

Відведіть убік витягнуту праву руку на рівні плеча або підніміть над головою зігнуту в лікті під прямим кутом ліву руку.

Сигнал повороту ліворуч можна показати у два способи:

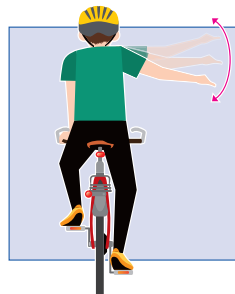
Відведіть убік витягнуту ліву руку на рівні плеча або підніміть над головою зігнуту в лікті під прямим кутом праву руку.

До й після початку повороту ліворуч треба обернутись і переконатись, що водії вас помітили. Треба також переконатися, що ви не заважаєте водіям позаду.

- ❗ Радимо уникати повороту ліворуч на дорозі зі щільним рухом. Безпечніше перетинати дорогу пішки пішохідним переходом або місцем перетину дороги.

Для сигналу гальмування витягніть убік руку й рухайте нею вгору-вниз. Сигнал гальмування треба показувати, якщо ви збираєтесь загальмувати або зупинитися несподівано.

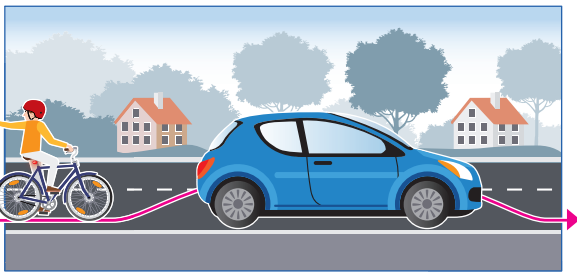
Сигнал повороту треба показати за три секунди до:

- ✓ початку руху;
- ✓ повороту праворуч, ліворуч або розвороту;
- ✓ зміни смуги руху;
- ✓ об'їзду перешкоди;
- ✓ початку зупинки.

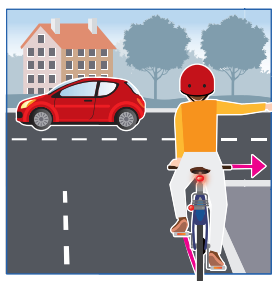
Завершити сигнал, що подається рукою, можна безпосередньо перед початком їзди, виконання маневру або зупинки. Показавши сигнал, переконайтеся, що починати рух або виконувати маневр безпечно.

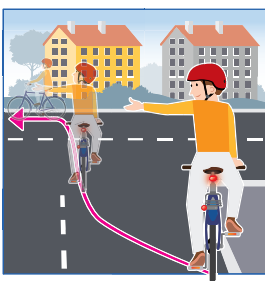
1. Початок руху.

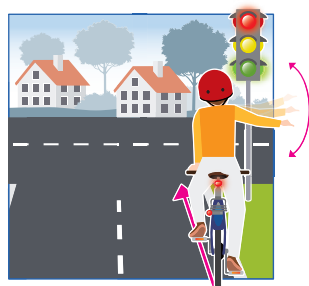
2. Об'їзд припаркованого автомобіля.

3. Поворот праворуч.

4. Зміна смуги руху з поворотом ліворуч.

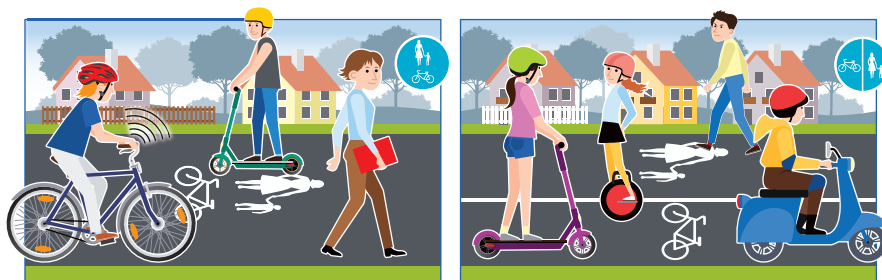
5. Початок гальмування та зупинення.

Поради водієві для тренування подання сигналів:

- ✓ На безпечній місцевості радимо потренуватися їздити з однією рукою та зберігати рівновагу під час сигналу.
- ✓ Стежте за тим, щоб велосипед не відхилився ліворуч, коли ви дивитися назад, через ліве плече, і щоб ви не втрачали рівноваги.
- ✓ Показуйте сигнал гальмування правою рукою, оскільки узбіччя розташовано праворуч.

Не забувайте про пішоходів

Як малозахищеному учасникові руху, вам бажано пересуватися відокремленими від механічних транспортних засобів велосипедно-пішохідними або велосипедними доріжками, ближче до правого краю дороги. Так ви залишатимете достатньо місця для тих, хто обганяє та їде назустріч.

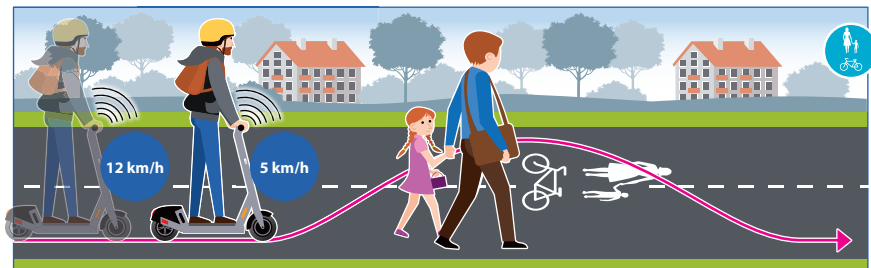

На велосипедно-пішохідній доріжці може бути різна розмітка. Стежте за знаками дорожнього руху й дорожньою розміткою.

Учасники руху можуть рухатися з різною швидкістю.

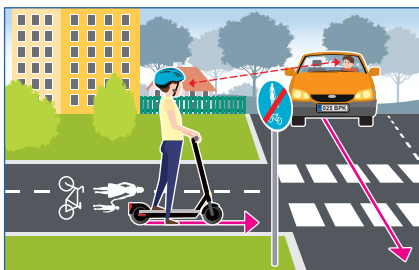
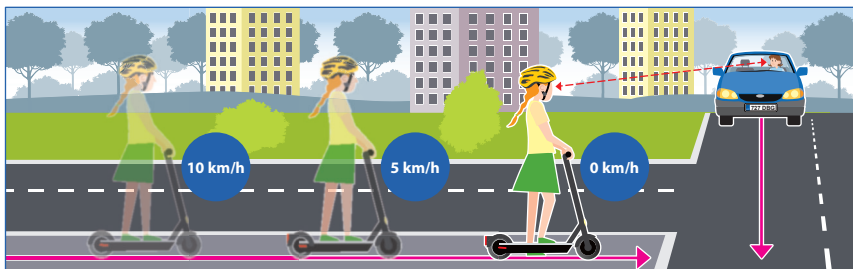

Перш ніж обганяти пішохода, треба зменшити швидкість і в разі потреби подати звуковий сигнал. У разі близького обгону пішохода не можна рухатися значно швидше за нього. Здійснюйте об'їзд ліворуч, зберігайте достатню дистанцію.

Перетин проїзної частини

Пересуваючись тротуаром, велосипедною або велосипедно-пішохідною доріжкою, під час наближення до перехрестя треба зменшити швидкість і стежити за іншими учасниками руху. Проїзну частину треба перетинати зі звичайною швидкістю пішохода (3–7 км/год).

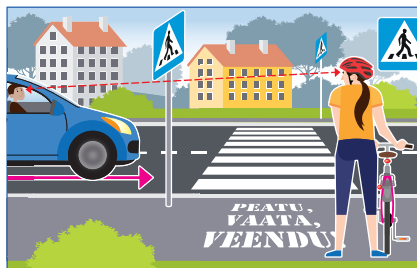

У місці перетину проїзної частини й пішохідної або велосипедно-пішохідної доріжки треба дати дорогу водієві, який перебуває на проїзній частині, за винятком випадку, коли водій на проїзній частині повертає на дорогу, де перебуваєте ви.

Нерегульований пішохідний перехід можна перетинати зі швидкістю пішохода (3–7 км/год), але якщо ви не зійдете з транспортного засобу й не переконаєтеся в безпеці, то не матимете пріоритету перед транспортним засобом, що наближається. Водії на проїзній частині зобов'язані давати вам дорогу, лише якщо вони повертають на дорогу, яку ви перетинаєте зі швидкістю пішохода.

Найбезпечніше перетинати пішохідний перехід пішки, штовхаючи транспортний засіб поруч із собою, перед цим переконавшись, що водії вас помітили й дають вам дорогу.

Додаткову інформацію про обов'язок давати дорогу наведено в розділі 4 Закону про дорожній рух.

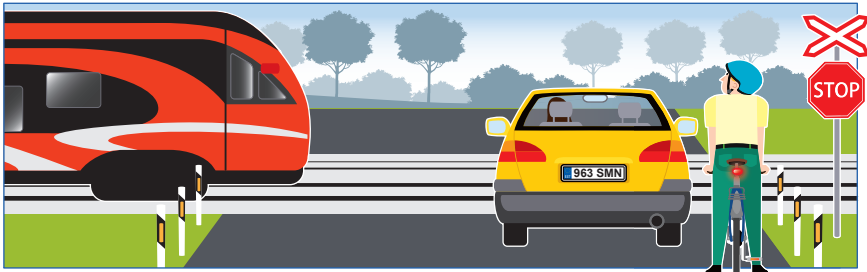

Перетинання залізничної колії

Наближаючись до залізничного переїзду, завжди зменшуйте швидкість і сходьте з транспортного засобу. Залізничний переїзд призначено для пішого переходу. Поїзд завжди їде головною дорогою!

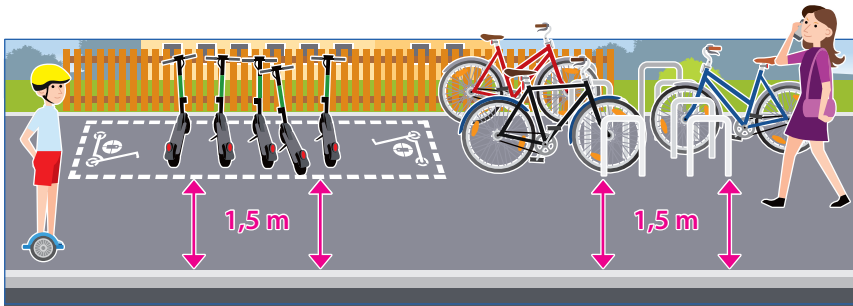
Як водій, ви завжди зобов'язані поступатися поїзду на залізничному переїзді. Наближаючись до переїзду, треба зменшити швидкість і дотримуватися вказівок дорожніх знаків і залізничного світлофора. Якщо на світлофорі блимає червоний сигнал і шлагбаум перешкоджає руху, залізницю перетинати заборонено. Поїзд завжди розташовано на головній дорозі, тому що він не може здійснити об'їзд, а довжина його гальмівного шляху перевищує один кілометр.

Ознайомтеся із сайтом «Я пересуваюся безпечно» і віртуальними турами, які там є.

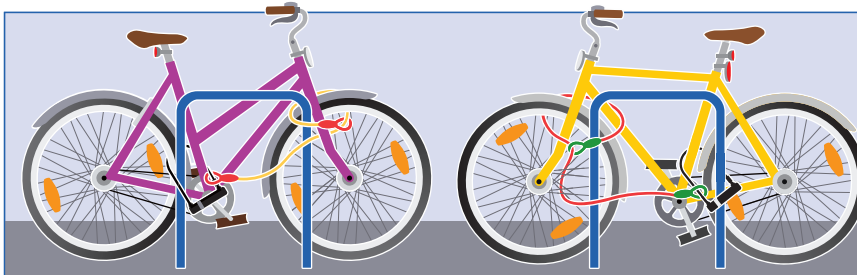
Паркування

У межах населеного пункту ви можете зупиняти й паркувати велосипед, мінімопед або легкий персональний транспорт на тротуарі, але в цьому разі треба залишити щонайменше 1,5 м для вільного руху пішоходів. Припарковані посередині тротуару транспортні засоби небезпечні для учасників руху (учасників дорожнього руху зі слабким зором, які рухаються в темну пору доби).

Поради щодо паркування та використання замка для велосипеда й мінімопеда:

- ✓ інвестуйте у велосипедний замок;
- ✓ прикріпіть транспортний засіб до нерухомого об'єкта, якщо за можливо — за раму й заднє колесо;
- ✓ виберіть для прикріплення людне місце, де багато велосипедів і складніше вчинити крадіжку.

Загальні обов'язки велосипедиста, водія легкого персонального транспорту й мінімопед

Як водій, ви не можете ставити під загрозу здоров'я та безпеку пішоходів і роботів-самоходів, а також інших велосипедистів, водіїв легкого персонального транспорту й мінімопедів. Треба бути особливо обережними з дітьми, пенсіонерами й людьми з ознаками захворювань, особливими потребами чи вадами зору. Увічливість починається з нас самих, і на дорозі теж!

Щоб уникнути небезпечних ситуацій, велосипедистам, водіям легкого персонального транспорту й мінімопедів заборонено:

- ✓ керувати транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння;
- ✓ відволікатися під час руху (наприклад, на мобільні пристрої);
- ✓ їздити, не тримаючись за руль.
- ✓ їхати дорогою так, що колеса не завжди торкаються дорожнього покриття;
- ✓ перевозити пасажирів, який не сидить на належному місці або не носить шолом, якщо транспортний засіб не призначено для перевезення пасажирів (наприклад, заборонено перевозити пасажирів на рамі);
- ✓ везти причіп, який не призначено для використання з велосипедом, легким персональним транспортом або мінімопедом;
- ✓ перевозити великі предмети, що перешкоджають руху чи загрожують іншим учасникам руху;
- ✓ дозволяти буксирувати свій транспортний засіб іншим водіям (наприклад, буксирувати велосипед за легковим автомобілем);

Перевірте знання правил дорожнього руху для велосипедистів, водіїв легкого персонального транспорту й мінімопедів на сайті liikluskasvatus.ee